

ଚିଲିକା-ଦର୍ଶନ

ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର

ଚିଲିକା-ଦର୍ଶନ

ନୁହେଁ ସ୍ବାମୀନାଥ ବର୍ଣ୍ଣିବ ଚିଲିକା
“ଉଲ୍ଲଳ କମଳା ବିଳାସ ଘର୍କିକା ।”
ଉଲ୍ଲଳ କମଳା ହୋଇଛନ୍ତି ଦୂର
ଅଭାବକୁ କରେ ଉଲ୍ଲଳକୁ ଜୁର ।
ସୋଗ, ମୃତ୍ୟୁ ପୁର ରହୁଛି ଉଲ୍ଲଳେ
କୃଷକର ଶ୍ରମ ଉପେ ବନ୍ୟାକଳେ ।
ବିଳାସ ଶବ୍ଦଟି ଅଛି ଅଭ୍ୟାସେ
ଅବା ଜାଣୁଛନ୍ତି ଗାନ୍ଧିଶ୍ୟମାନେ ।
ନୁହେଁ ସୁନ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନ ଘର୍କିକା
ଦିନି ଶତ ଧନୁ ଠାରୁ ଯେ ଅଧିକା ।
ବିସ୍ମୟ ଅବୋର ଅଛି ପରୁ ଦଳ
ମୁଖେ ଦେଲେ ଜଳ ଥୁ-ଥୁ କରେ ନାଭି,
ପୁଣି ସୋଗ, ଶୋକ, ଦୁଃଖ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ
ବିତରୁଛି କିବା ଫୁଲକଣି ବୁକୁ ?
ଘର୍କିକାର କାହିଁ ଅଛି ପଟାନ୍ତର !
ହୁଏ ହୋଇ ପ୍ରେତପତି ଗନ୍ତାଘର,
ଧରି ପଢେ ଦାସୀ, ସୈନ୍ୟ, ଶର୍କର
ଅଶ୍ରୁ ନେଇଛନ୍ତି ତୋର ବନ୍ଧୁଳ ।

ଏଇମାନେ ଭରି ଦେବେ ତୋ ଉଣାର
 ଟାଣିଲେ ଚିଲିକା ତୋର ଖାଡ଼ି-ଗାର ।
 ସତେ ବ'ଣ ଗଣ୍ଡ ଥିଲ କାଳୀଜାଇ
 କାହିଁ ଏ କଥା ତ ପ୍ରତେ ଅସୁନାହିଁ ?
 ଯହିଁ ଦେଖେ ଜଳ ଅଣ୍ଟୁଏ ଛୁଇଁଏ
 କେତେ ପଙ୍କ ଖାଲି କଳିବ ତା କିଏ ?
 କାହିଁ ଦଶ ହାତ କାହିଁ ବା ପଦର
 କାତ ଚଢ଼ିନାହିଁ କାହିଁ ନାବିକର ।
 ନାଚ ନ ଚଳାଇ ପାରିଣ କୈବର୍ତ୍ତ
 ପଙ୍କେ ପଡ଼ି କାହିଁ ହୁଏ ଛଟପଟ ।
 ଦେହ କଣ୍ଡୁୟୁନ ହୁଏ ଦଳ ପେଲି
 ଦହୁ ଉଠିଯାଏ ଚର୍ମଯାକ ଘେରି ।
 ବାଣୀୟ ଶକଟେ ମୋ ଭୁଲ୍ଲମଣି
 ନିହେଇ ପ୍ରାୟ ଥିଲେ ତୋତେ ମଣି ।
 ପ୍ରକୃତରେ ହୁଏ ନିହେଇ ପ୍ରାୟ
 ଭିତର ବାହାର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କାୟ ।
 ବାସନା ତାଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନାହିଁ
 ତେଣୁ କରପାରୁ ଭାଗ୍ୟର ବଢ଼ାଇ ।
 ନ ହେଲେ ଚିହ୍ନାଇ ଥା'ନ୍ତେ ତୋ ଅନ୍ତର
 ଯୋଗ୍ୟସୁର ଯେଣୁ ଥିଲେ ଭୁଲ୍ଲମଣି ।
 ତଥାପି ବିସର୍ଜି ଶୀତ ଯାହା ଥିଲ
 ସ୍ନାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଅଛି, କି ହୋଇଲ ?

ଅନ୍ତଃସାର ଘ୍ନନ ହୋଇ ଅଛୁ ପଡ଼ି
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରୁ ପଦ ପଡ଼ିଅଛୁ ଝଡ଼ି ।
 ଦେଇଣ ପାଶୋର କୁଳ ମର୍ଯ୍ୟାଦାରେ
 କପାଳି ବରଣ କଲ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରେ ?
 ଶତ ଶତ ପ୍ରାଣୀ ଥିଲୁ ତୁମ୍ଭ ଯୋଗି
 ଚୁଡ଼ୁ ଚୁଡ଼ୁ ଲକ୍ଷ ପ୍ରାଣ ନେଉ ଶୋଷି ।
 ହଇଜା, ବସନ୍ତ, ନୃପ ମେଲେରିୟା
 ରୁପେ ଗ୍ରାସୁ ସବେ ହୋଇ ସବାଣିଆ ।
 ଗ୍ରାମ ଗ୍ରାମ ଧରି କରିଲୁଣି ପଦା
 ଯହୁଁ ଦେଶେ ଖାଲି ହାଡ଼ ଗଦା ଗଦା ।
 କୁଳ ଛାଡ଼ି ପକ୍ଷୀ ଗଲେଣି ତ ଚାଲି
 ପ୍ରାଣ କଷ୍ଟେ ପଶୁ ହେଉଛନ୍ତି ଦାଣ୍ଡୁ ।
 କୂଳେ ରଖିଥିଲୁ ଯେଉଁ ଲତାବନ
 ସ୍ବହସ୍ତେ କି ତାକୁ କରିଲୁ ନିଧନ ?
 ହେ ଚିଲିକା ! ତୋର ନିଜେ ନିଜ କଥା
 ବିଚାର ନେ ମନେ ମନେ ତୁ ସବୁଥା ।
 କେଣେ ଗଲ “ତୋର ଗର୍ଭର ବିବର
 ପଣିପତ ପଣା ମଣିରେ ଶୁଷ୍କର ?”
 କାହିଁ ଗଲ ତୋର କାକଣ ଶିଖର
 ଯାର ପଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉଥିଲୁ ତନ୍ଦ୍ରା ?
 କାହିଁ ଚାଲିଗଲେ ତୋର କୃଷ୍ଣସାର ?
 ଶୋଭନ ଯେ କରୁଥିଲେ ବନ୍ତ ମାଳ ।

ପ୍ରକୃତ ରାଣୀର ହାରକର ହାର
 ପ୍ରତିଷ୍ଠା କି ତୋ ହୃଦ ଉଦାର ?
 ନିର୍ଦ୍ଦଶରୁ ପାଶ କେଣେ ଉଠେଇଲ
 ଶୋଇବା ସ୍ବପ୍ନେ ମୁଖ ନ ଦିଶିଲ ?
 ଏହା ଠାରୁ ବଳି ଦୁଃଖ କିଏ ଆଉ
 ହୃଦୟରେ ତୋର ନ ଆସେ କି ଦାଉ ?
 ଖସିଯା, ଭେଦେଷା, ଚିନ୍ତାହୀନ, ଲଳିତ
 ସ୍ବପ୍ନ ପ୍ରାୟ ହେଲଣି ତୋ ଏ ଆଶିଷ ।
 ସୁନାମ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତୋହର କଳ୍ପତା
 ଯାହା ଶୁଣି ଉଠେ ଶୁଣାନରୁ ମଡ଼ା ।
 କେବଳ ବିଦେଶୀ ଆହାର ନିମିତ୍ତ
 ଛଣିଛଣି ପଠାଇଲୁ ସେ ସମସ୍ତ ।
 ବୁଦ୍ଧେ ଦେଇ ସବୁ ଯନ୍ତ୍ର ରାଜସର
 କେସି କଲୁ ଶେଷେ ସାଜୁଣ ମଗର ।
 ସ୍ବପ୍ନରେ ସେ ସବୁ ଦୁଃଖ ଲଗୁଅଛି
 ଦେଖିଦେଲେ ହୃଦ ପାଟି ଯାଉଅଛି ।
 ଅନ୍ତରେ ସବୁଦିନ ମାଛୁଅଛି ଧକ୍କା
 ଦେଇ ଦେଲୁ ଅନ୍ୟ, ଓଡ଼ିଆକୁ ମକ୍କା !
 ଓଡ଼ିଆ ରକତ ପ୍ରକାଶନେ ଶୋଷି
 ତୋ ସବୁ ଦାନ ନିଅଇ ବିଦେଶୀ ।
 ଆହାର ବିହୀନ ମରେ ଏ ଓଡ଼ିଆ,
 ମୃତ ପିତା କାନ୍ଦି ନ ହୁଏ କା ହୁୟା ।

ଇନ୍ଦରଙ୍କ ଚାହିଁ ହୋଇଛି ଗୁଳୁ
 ନ ଭାବୁଛୁ ଥରେ ଓଡ଼ିଆ ନିଜକୁ ।
 ଆଖି ଫେରି ଦେଖ ମାଣିକ ପାଟଣା
 ଗଉଡ଼ୁଣୀ ନାମେ ଯେ ପୁର ଘଟଣା ।
 ଦେଖି ଦୁଇ ଭାଇ କଳା ଧଳା ଘୋଡ଼ା
 ବଳା ଦେଇଥିଲେ ମୁଦା ଓ କୋରଡ଼ା ।
 ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ସେହୁ ସେନାପତି
 ଭୁଲି ତୁ ସେ ସବୁ ଚେଷ୍ଟା ଅଟଇ ?
 ନ ଭାବୁଛୁ ଥରେ ଓଡ଼ିଆ ଆତ୍ମ
 କାହିଁଗଲ ତୋର ସେ ସାହସ ବ୍ରଜ ?
 ଅଛି ସେନାପତି ନୋହୁ ତୁ ପ୍ରେମୀକ
 ନିଜ କାହିଁ କରାଇଲୁ ତୁ ଅଳୀକ ?
 ପ୍ରତାପ, ପବନ, ପାଲଟା, ପାତାଳ,
 ପାହାଡ଼ା, ପାହାନ୍ତା, ସଂପଦ, ହୁଅଳ,
 ରାୟ, ରାଜ, ରଣ, ଭଦ୍ର, ଭଞ୍ଜ,
 ମାନ, ମଞ୍ଜୁଗଳ, ସଂଗ୍ରାମ, ଗୁମାନ,
 ନରେନ୍ଦ୍ର, ବାରେନ୍ଦ୍ର, ବାଘ, ବଳିଆର,
 ବଳବନ୍ତ, ରଣେନ୍ଦ୍ର, କୁଳ୍ଦେବ,
 ଜହ୍ନ, କୋଦମା, ଶିବିନ୍ଦର, ଜୟ,
 ଆଗଡ଼ା, ଧପଟ, ପଦେ, ସିଂହଚୟ ।
 କେଶରୀ ବଂଶର ଧର ପଦମାନ ।
 ଭାରତେ ରଖିଛୁ ଓଡ଼ିଆ ଗୁମାନ ।

ଶୁଭକ୍ଷଣ, ପାଇକର, ଚଢ଼ିକ୍ଷଣ,
 ଶେଷକ୍ଷଣ, ସାନ୍ତରା ଯେ ବଳବନ୍ତର,
 ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷଣ, ଭୟକ୍ଷଣ, ପଦାତକ ରାୟ,
 ଜଳଶ୍ରବଣ, ରାୟ, ଶେଷକ୍ଷଣ ରାୟ,
 ଚକ୍ରକ୍ଷଣ ରାୟ ଓ ଦଳସିଂହ ରାୟ,
 ଜେନା, ପାଟସାଣୀ, ଚମ୍ପୁପତ ରାୟ,
 ସେନାପତି, ଚମ୍ପୁପତି, ଶେଷପତି,
 ଜଗଦେବ, ଲକ୍ଷ୍ମୀକୃତ, ମହାରଥୀ,
 ବଇରଗଞ୍ଜନ, ପାଦ, ମଙ୍ଗରାଜ,
 ଚୈତ୍ତ୍ବରାଜ୍ୟ, ଶେଷରାଜ୍ୟ, ମଙ୍ଗରାଜ,
 ମାନ୍ୟତା, ପ୍ରଧାନ, ଶ୍ରୀ ହରିଚନ୍ଦନ,
 ଭୁବନବଳ, ରଣବାହ, ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ,
 ମଲ୍ଲ, ମହାମଲ୍ଲ, ବଳ, ଭାସ୍କର,
 ରଣବୀର, ଗଜନାୟକ, ସାମଲ,
 ନିଃଶଙ୍କ, ନାୟକ, ବାହୁବଳେ-ଇନ୍ଦ୍ର,
 ରଣବିଜୁଳୀ ଓ ଭୁବନବଳେ-ଇନ୍ଦ୍ର,
 ସାମନ୍ତସିଂହାର, ବିଧାର, ନରେନ୍ଦ୍ର,
 ରାୟ ପିତାମହ, ଶେଷାୟୀ, ଗଜେନ୍ଦ୍ର ।
 ଉତ୍ତର, ଦକ୍ଷିଣ, ପଶ୍ଚିମ, କବାଟ
 ଚପୁ ଥିଲ ଯା'ଙ୍କ ଅଭେଦ୍ୟ ନିରାଟ ।
 ପୂର୍ବ ଗଜପତି ପଦମାନ ଧରି
 ନାମ ଅନୁସାରେ କାମ ଥିଲ କରି ।

ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ରଖିଥିଲ ଯଶ
 ଗାଉଥିଲ ଧରା ତାଙ୍କ ବୀର ରସ ।
 ଗଢ଼ିଥିଲ ଶହୁ ରକ୍ତେ ବାରବାଟୀ
 ଗଡ଼ଖାଇ ଯା'କୁ ଦେଖିଛୁ ନିରାଟି ।
 ପୁଣି ଶେ ଶେ ଶହୁଥା ନେଇ
 ଗୁପ୍ତ, ଶୂନ୍ୟ, କାଳେ ଖାଦ୍ୟ ଥିଲ ଦେଇ ।
 ଏବେ ସବୁ ତାହା କଳପନା କଥା
 ନିନ୍ତୁଲେ ଅନ୍ତରେ ଲଗେ ସିନା ବ୍ୟଥା ।
 ହୃଦରେ ଓଡ଼ିଆ ତୋର ଦ୍ଵାର ସିଂହ
 ଖୋଜାଁ ଗଡ଼େ ପଡ଼ି କାନ୍ଦେ ଅହ ଲହ,
 ଶହୁ ଦେଖି ନାହିଁ ଯା'ର ବାରେ ମୁଖ
 ସେ ପୁଣି ଭେଗିଲ ଏ ଲକ୍ଷ୍ମୀନା ଦୁଃଖ ।
 ଇଚ୍ଛେ ବିକଳରେ ଦେବାକୁ ପଶୁରି
 କଥାଟି ଓଡ଼ିଆ ହୋଇଛି ଭିଖାରି ?
 କି ଭୟର ତାକୁ ଦେବୁ ଜୀବନରେ
 ଚନ୍ଦ୍ରା କହେ କି କେବେ ସ୍ଵପନରେ ?
 ତୋର ବଂଶଧର * କଞ୍ଚିଆ ଗଡ଼ରେ
 ଅସ୍ମାଦଣ ଭାଇ ଜନ୍ମିଥିଲେ ଅରେ ।

* ଖୋଜାଠାରୁ ୭ ମାଇଲ ଦକ୍ଷିଣରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏଠାରେ ଅଠର
 ବସ୍ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତିସ୍ଥଳ ଅବ୍ୟାପି ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି ।

ପଡ଼ୁଥିଲା ତହିଁ କଂସାର କବାଟ
 ଦଗନ୍ତ ବିସ୍ତାର ତାଙ୍କ ବାପିଆ ଥାଟ ।
 ଅସି ଚୁଲନାରେ ହୁଅଇ ହଞ୍ଜାର
 ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଜନେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଞ୍ଚାର ।
 ଅଲଗାକେ ଯଦି ଅରେ ଚଳେ ଅସି
 ଶେଷ ଶତ୍ରୁ ମଥା ପାଦେ ଲେଟେ ଖସି ।
 ମଲ୍ଲ ଯୁଦ୍ଧବେଳେ ଶୁଭୁଥିଲା ରଡ଼ି
 ବିନା ମେଘେ ସ୍ଫୁଟି କି ଏ ଘଡ଼ଘଡ଼ ?
 ଚୁଣ୍ଟି କରୁଥିଲା ଶହେଦର୍ପ ଶେ
 ଗଜପତି ମଥା ରଖି ସମ୍ବଳତ ।
 ଶାନ୍ତି ଲଭୁଥିଲା ତାଙ୍କ ତରଦାସୀ
 ଲହୁ ରକ୍ତ ପାତେ ତା' ବକ୍ଷ ବିଦାରି ।
 କଣ୍ଠେ ଶୁଣାଗଲେ କେବେ ରଣବାଦ୍ୟ
 ପତ୍ନୀ ଭ୍ରାନ୍ତିଦିଏ ତାଙ୍କ ସୁଖ ନିଦ ।
 ହୃଦୟେ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ ସାଜି ଦେଇ
 ସୁଦ୍ଧା ନଦଶେ ଧନୁ ତୁଣୀର ଖଞ୍ଜେଇ,
 ବାମେ ଢାଲ, ଦକ୍ଷେ ଅସି ଧରାଇଣ
 ଶିରେ ମାରି ଜୟ ସିନ୍ଦୂର ମେନ,
 ଗଳାରେ ଲମ୍ବାଇ ଦେଇ ଜୟମାଲ୍ୟ
 କହୁଥିଲା—“ତୁମ୍ଭେ ହୁଅ ଶହେଶଲ୍ୟ !
 ଶ୍ରୀଚରଣ ଧୂଳି ଦିଅ ମେ! ମୁଣ୍ଡରେ
 ଚୁଲୁଥିବ ସଦା ଓଡ଼ିଆ ଦାଣ୍ଡରେ ।

ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ବାହୁବଳ ତାକ
 ରଖି ଯାଇଥିବ ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କ ।”
 କାହିଁ ଲଗିଗଲ ସେ ଓଡ଼ିଆ ଭେଣ୍ଡା
 କେଣେ ଭିତେଇଲ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଖଣ୍ଡା ।
 ତାଲ ସାଞ୍ଜୁ ପୁଣି ଓଡ଼ିଆ ନ ଜାଣେ
 ବିଚାର ବସିଲେ ମର୍ମକୁ ହେ ହାଣେ ।
 କାହିଁଗଲ ଧନୁ ସେହି ଡାକ୍ଷଣ ଶର
 ଭାବଦେଲେ ଦାହାରୁଛୁ ନେହୁ ଜଳ ।
 ସେ ଓଡ଼ିଆ କୁଳବଧୂ କାହିଁ ଗଲେ
 ଜନ୍ମିବେ ନାହିଁକି ଓଡ଼ିଆର ଘରେ ?
 ଫେରି ଆସ ମାତଃ କହୁଅଛୁ ବାରେ
 ଶୋହୁଯାଅ ସେହି ଓଡ଼ିଆ ବାଳାରେ ।
 ସାକ ଦିଅ ଥରେ ଓଡ଼ିଆ ସୈନିକେ
 ଭଲଲର ଶିରୀ ଆସିଯାଉ ଠିକେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରୁ ଆଉଥରେ ଏ ବିଷ୍ଣୁ-ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ
 ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ଧନୁ ଡାକ୍ଷଣ କାଣ୍ଡ ।
 ଶୁଣୁ ଥରେ ସେହି ଅସିର ଝଟାର
 ଓଡ଼ିଆର ଘଣି-ସର ବିକଟାଳ ।
 ଶିରକ୍ତୁଲ ବସୁ ଦେଖୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ
 ଓଡ଼ିଆର ନିଜ ରୂପକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
 ନିଜ ଘର କଥା ଚିନ୍ତା କର ମନେ
 କି ଥିଲା ଏ ଦେଶ ହୋଇଛି କେସନେ ।

ତୋର 'ମହୋଦଧି' ହେଉଅଛି ବୁଝି
 ନ ଚିନ୍ତି ପୁଅକୁ ଦେଖାଉ କଥର,
 ଓଡ଼ିଆ ହୁ ! ହୃଦେ ନାହିଁ ଖେଦ.ତୋର
 ଅନନ୍ତେ କହୁଛି 'ବଙ୍ଗୋପସାଗର' ?

ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରୁ ମହାବଳ ବାଘ
 ନାମ ଲୁଚିଗଲା ନ ହୁଏ କି ଶୋଭ ?

କରି ଶିଳ୍ପୀ ନାମ କରି କେନ୍ଦ୍ର ବୈଷ୍ଣ
 ଆମର ବୋଲଣି କରେ ବାହୁ ଦୁର୍ବଳ ।

ଦିନୁ ଦିନୁ ଖାଲି ବଢ଼ୁଅଛି ବୈଷ୍ଣ
 ଭୂଗର୍ଭ ବିଦେଶୀ ଲୁଚି ନିଏ କୋର ।

ନ ଶବ୍ଦକୁ ଥରେ ମୁଁ ପରା ଓଡ଼ିଆ
 ପଢ଼ୋଣିକି ଠାରୁ ଖାଉଛି ବାଡ଼ିଆ ।
 ଥରେ ଯଦି ଗର୍ବେ ବୋଲନ୍ତି ଓଡ଼ିଆ
 ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ମୋ କହନ୍ତେ ବଢ଼ିଆ ।

ପ୍ରକୃତ ଦାସ୍ୟାଦ ଅଛନ୍ତି ଅମୃତ
 ସୁବାନା ଉଡ଼ାଇ ଦେବେ ଭଲ୍ଲଭର ।

ମଞ୍ଜୁଷା, ଟେକାଲା, ଚରଳା, ବସ୍ତ୍ର,
 ବିଦ୍ରା ନୂଆଗଡ଼ ଆଉ ଫୁଲହର,

ସଢ଼େଇକଳା ଓ ଖରସୁଆଁଦ୍ୱାରେ
 ଅଣି ଗାଧୋଇବେ ମୁକୁନ୍ଦ ଦାଟରେ ।

ପରିଚୟ ପୁଣି ଦେବ କୁଣ ନିଶ
 ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ବିଚିତ୍ର ସାହସ ।
 ନିଜେ ସେନାପତି ବାହୁରେ ସୈନିକ
 ଓଡ଼ିଆ ବୀରକୁ ନ ହେବ ଅଳୀକ
 ପୁର ପରି ସେହୁ ଦେବେଟି ସଙ୍କେତ
 ଦୟା ଖାଇ ମୁଦି କୋରଡ଼ା ପ୍ରାୟେକ ।

*-ବୁଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଜଣ-ସୈନ୍ୟ । ସେଇଠାରେ ନିଶ ଦେଶ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଅଛୁ, ସେଠାରେ ବୁଣ ମଧ୍ୟ ତପସ୍ୟା ବଳରେ ଦେଶକୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିଅଛୁ । ମାଦଳା ପାତ୍ରୀ ଦୃଷ୍ଟବ୍ୟ ।

“ଆଉ ଯେତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଧନ ବହୁତ ଆଣିଲେ ।
ଏମାନ ଆଣିଲାକୁ ସେ ମୂଲ୍ୟକ ଗୁଣା ନୟର ଦେଇ ଗୋଡ଼ାଇଲା ।
ପାତ୍ରେ ଜଣାଇଲେ, ଏ ଗୁଣା ନୟର ଦେଇ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇ-
ଅଛି । ତହିଁକି ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲେ ଆପଣେ ବିନେକର । ମୁଁ
ଏଠାରେ ଜପ କରି ଗୋଦାବରୀ ବଢ଼ାଇବି । ସେ ଗୁଣା ଫେର-
ଯିବ । ସେହୁକୁ ସେ ସେଠାରେ ରହି କର୍ମ କରି ଗୋଦାବରୀ
ବଢ଼ାଇଲେ । ଏହା ଦେଖି ସେ ଗୁଣା ଫେରିଗଲା । ଏହା ଦେଖି
ଗୁଣା ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ଏହାକୁ ଗୋଦାବରୀ ମହାପାତ୍ର ବୋଲି
ପଦ ଦେଲେ ।”

(ପ୍ରବାଦ ଅଛି ଯେ, ଗଜପତି ମହାରାଜା କାହିଁ ବଳୟର ପ୍ରମାଣ
ହୁଏ, ବଳୟବାହୁଡ଼ା [ଆଧୁନିକ ନାମ ବେଳଓଡ଼ା] ଓ ବଳୟ-
ନଗର ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।)

ଚିହ୍ନିଣ କନ୍ଦରୁ ଗଲେ ସେନାପତି
 “ଯା ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ ନ କରଣ ଭୀତି ।
 କପାଳ ନ ଲିଭୁ ସିନ୍ଦୂରର ଶିଶୁ
 ଅମଳିନ ମାଲେଃ ବଜାଇଣ ଡେର ।
 ସତ୍ତର ଉଡ଼ାଇ ବିଜୟ କେତନ
 କୁଳବତୀ *ମଥା କରରେ ଭୂଷଣ ।”
 ‘ହାୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭବୁରୁ କି ଥରେ
 ଓଡ଼ିଆ ବୋଲଣ କେବେ ସ୍ଵପନରେ ?
 ଥରେ ହେଲେ ଆଖି ବୁଜି ଧ୍ୟାନ କର
 ଯୁଦ୍ଧସାଜ ବେଶ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ।
 ଅଶ୍ରୁ ପରେ ବସି ଧରି ଚରବାଣୀ
 ରଣ କଳ ଯାଏ କପରି ପହଁରି ।
 ଶ୍ଵାରୁ ଶିରକୁ ବେନି ଖଣ୍ଡ କର
 ନ ପଡ଼ି କବଳ ରହିଯାଏ ଡେରି ।

* ସ୍ଵାମୀ ବିଦେଶରେ ଥିଲେ ସ୍ତ୍ରୀ ବିନାସ ବ୍ୟସନ ବର୍ଜନ କରିଥାଏ ।
 ଏହାହିଁ ଓଡ଼ିଆ ରମଣୀର ବଶେଷତ୍ଵ । ସ୍ଵାମୀ ଯୁଦ୍ଧରୁ ଯାଇଥିଲେ
 ସ୍ତ୍ରୀ ଏକପ୍ରକାର ବ୍ରତଗୁଣୀ ହୋଇ ରହୁବାଟା ଜୈନିକ ପ୍ରଥା ।
 ସ୍ଵାମୀ ଯୁଦ୍ଧରୁ ଫେରିଲେ ବିଜୟୀ ଖଣ୍ଡ ମୁନରେ ସିନ୍ଦୂର ନେଇ
 ଶିର କପେଳରେ ଦେଏ । ଏହାକୁ ‘ମଥ ଭୂଷଣ’ ଉତ୍ସବ କୁହା-
 ଯାଏ । ଉକ୍ତ ଉତ୍ସବରେ ଅସ୍ତ୍ରାୟୁଧକନ ବହୁତାନ୍ତର ସମସ୍ତେ
 ଯୋଗଦେଇ ବିଜୟୀ ଗୀତକୁ ଅଭିବାଦନ କରିବାହିଁ ଉତ୍ସବର
 ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ମୁକ୍ତାକାଶ ତଳେ ବସି ମରବରେ
 ଚନ୍ଦ୍ରପାଥ ଥରେ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅରେ ।
 ଶିଳ୍ପୀ କୁଳ ଘେନି ଧରମା ବାଳକ
 ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ରଖିଅଛୁ ଟେକ ।
 ଭାଙ୍ଗି ଗଲେ ସୁଦ୍ଧା ରଖିଅଛୁ ସଜୀବ
 ପ୍ରତି ନିଆଁରେ ପଥର କି ଜୀବ ।
 ସରବଗରେ ସତେ ହୁଏ ଧାବମାନ
 ଅଶ୍ରୁରୁ ମୁକ୍ତି ବ୍ୟାପେ ପବମାନ ।
 ଚଳୁ ଯେ ଉପ ଉଡ଼ିବା ପାଇଁ କି
 ଅନବଚେତେ କି ରହିଅଛୁ ଟାକ ।
 ଅଛି ନିରାଶ୍ରୟୀ ଏକାନ୍ତ କାଳିନୀ
 ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ଲିପିରେ ରଚନେ ।
 ପଥରେ ପଥର କରିଅଛୁ କାମ
 ରୂପ ମସଲର ଧରିନାହିଁ ନାମ ।
 ମୂର୍ତ୍ତିରେ କରିଛୁ ଯେଉଁ ପୁଷ୍ପ କର୍ମ
 ଦେଖିଦେଲେ ନର ବୁଦ୍ଧି ହୁଏ ଭ୍ରମ ।
 ସଜୀବ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ଖଣ୍ଡି ଅଳଙ୍କାର
 ଦେଖି ଭାବେ ଏ କି କର୍ମ ଦେବଦାର !
 ଉନ୍ନତରେ ବାସ ଦେବା ଚଉପାଶ
 ପଦ୍ମପତ୍ର ତହିଁ ହୋଇଛୁ ପ୍ରକାଶ ।
 ତାକୁ ଭେଦ କରି ଦିଶେ ରୋମାକଳି
 ନ ଫେରାଇ ଚଷ୍ମା ଚାହିଁ କାରିଗର ।

ଅଜନମ ଅନ୍ଧ କହେ ହାତ ମାରି
 ଧନ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ! ତୋ ଶିଳ୍ପ ଗୃହସ୍ତ ।
 ଧଉଳୀ, ଉଦୟଗିରି ଶଶିଗିରି
 କୌଙ୍କ ପୁତ୍ର ମନ୍ଦ୍ର ଯେ ଥିଲ ଭଜାରି ।
 ହାତୀ, ବ୍ୟାଘ୍ର, ଗୁମ୍ଫା ପ୍ରାସାଦ ଦ୍ଵିତଳ
 ବିଶ୍ଵଖ୍ୟାତ ଜାତୀ ଓଡ଼ିଆ ହାତର ।
 କପରି ଭୁଲୁଛୁ ହାତରେ ଓଡ଼ିଆ
 ଜଗତେ ତୋହୁଁ ଅଛୁ କେ ବଢ଼ିଆ ?
 ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁ, ଜୟୀ ରାଜଗୁରୁ
 କହୁଛୁ ଓଡ଼ିଆ ନୁହେଁ କେବେ ଭୀରୁ ।
 ବୀର ବରଷର ରାଜତ ବାଜିଆ
 ପରିଚୟ ଦେଇଅଛୁ ସେ ଓଡ଼ିଆ ।
 ଗୁଡ଼ପରେ ସେହୁ ଖାଇ ଗୁଳି ଘାତ
 କେତେ ହେଁ ଲୁଗିନି ଓଡ଼ିଆର ଆଶୁ ।
 ପୁରୀ ଶ୍ଵେତନରେ ମୋ ଦେଖିଯାଣିଆ
 ପରିଚୟ ଦେଇ ଅଛୁ ସେ ଓଡ଼ିଆ ।
 ମୋ ଭାଇ ସୁମଲ ଆଉ ହରିହର
 ଓଡ଼ିଆ ବୋଲଣ ଖ୍ୟାତ ଭାରତର ।
 ଶିଥିଳ ଚର୍ମରେ କବି ଗୋଦାବରୀ
 ଚନ୍ଦ୍ରାଲ ଦେଇଛୁ ଓଡ଼ିଆ କପରି ।
 ସେ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ ଅଛୁ ପରା ଭୁକ୍ତ
 ଓଡ଼ିଆ ବୋଲଣ କେବେ ଚିନ୍ତୁଛୁ

ପଠାଣି ସାମନ୍ତ କାହିଁ ଗଲ ତୋର
 କାଠିରେ ମାପିବ ଗତ ନକ୍ଷତ୍ରର ।
 କାହିଁ ବଞ୍ଚି, ସୂର୍ଯ୍ୟ କାହିଁ ଜୟଦେବ
 ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ପ୍ରକୃତ ବିଭବ ।
 କାହିଁ ଗଲ ସେହି ଫକୀର, ମେହେର
 ଜନନୀର ବରଣୀୟ ପୁତ୍ର ଦଳ ।
 ରୋଗ ଶଯ୍ୟାପରେ ଶୁଣିଲେ ଯା' କଥା
 ରୋଗୀ ପାଶୋରଇ ନିଜ ରୋଗ ବ୍ୟଥା ।
 ବେଶୀ ହୋଇଗଲେ ପାଣି ଡିକଣରେ
 ଥଟା କରେ ଯଦୁମଣି ଝଟା ତଳେ ।
 ଆହୁର ବାଡ଼ିଛି କେତେ ସେ ବୃହସ୍ପତି
 ଯା'ଶୁଣି ମାନବ ଶ୍ରେକ ଯିବ ଭୁଲ୍ ।
 ସବୁକଥା ଯାଇଁ ରଖିଅଛି ପଦ
 ନାଗ ସର୍ପେ ଯଥା ଶୁଦ୍ଧାଏ କି ଗଦ ? ,
 ପଣ୍ଡିତୁଣୀ ଠାକୁ ପ୍ରାସାଦର ମଥା
 କେଉଁଠାରେ ନାହିଁ ଯଦୁମଣି କଥା ।
 ଅଭିମନ୍ୟୁ ଦାନକୃଷ୍ଣ ଓ ଗୋପାଳ
 ରାଧାକୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମେ ହୋଇ ଅସମ୍ଭାଳ
 ନାମିଷକେ ଧାଇଁଗଲେ ବୃନ୍ଦାବନ
 ଶୁଣୁଥିଲେ କାହ୍ନୁ ମୁଖ ବେଶୁ ସ୍ବନ ।
 ଦେଖୁଥିଲେ ବସି ବିଚିତ୍ର ଶହାସ
 ଯମୁନା କୂଳରେ ପୀତବାସ ହାସ ।

ବ୍ରଜଧୁଳି ବୋଲି ହୋଇ ସର୍ବାଙ୍ଗରେ
 ଗଡ଼ୁଥିଲେ ନିତ୍ୟ ବରଜ ଦାଣ୍ଡରେ ।
 ସେ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷେ କର ଆମନଣ
 ଯେଣୁ ତୁ ଉତ୍ତଳ ମାତା ଗଣ୍ଡିଧନ ।
 ହେ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ଥାଇ ସ୍ବର୍ଗଧରେ
 କୃପା ଦୃଷ୍ଟି ଦିଅ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ।
 ତୁମ୍ଭ ମାତା କାନ୍ଦେ ହୋଇ ଛିନ୍ନମୟୀ
 ବିକଳାଙ୍ଗ ହୋଇ ହେଉଛି ହିନୟୀ ।
 କୁ-ପୁତ୍ରର ଗୁପ୍ତ କୁ-ମନ୍ତ୍ରଣା ସହ
 ବିକଳେ ପିଇଛି ସନ୍ତାନର ଦହ ।
 ତେଣୁ ଉଚ୍ଚେ କାନ୍ଦେ ବାଇଆଣୀ ହୋଇ
 ସ୍ବର୍ଗେ ସେ କାନ୍ଦ କି କଣ୍ଠେ ନ ବାଜଇ ?
 ଉତ୍ତଳର ତୁମ୍ଭେ ଗୁଣୀ ସ୍ବତ ଯେଣୁ
 ଚଞ୍ଚଳ ଓହ୍ଲାଇ ଦିଅ ପଦ ରେଣୁ ।
 ଏ ବିସଦ କାଳେ ଓଡ଼ିଶା ମାଆର
 ଆଜି ଥରେ ଆସି ଦୃଅ କଣ୍ଠଧାର ।
 ଘୁଞ୍ଚିଗଲେ ବାରେ ଉତ୍ତଳର ଦଶା
 ପୁନଶ୍ଚ ସ୍ବର୍ଗେ ଚଳିବ ସହସା ।
 ଏହି ଅନୁଗ୍ରହ ଜନ୍ମଭୂମି ପ୍ରତି
 କରୁଥାଅ ସ୍ବର୍ଗେ ଅହେ ମହାମତି ।

ସେ ଓଡ଼ିଆ ରକ୍ତ ତୋ ଧାମନୀରେ
 ବହୁ ଯାଉଅଛି ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଘୋଷରେ
 ସେହୁ ଜଳ, ସ୍ଥଳ ସେହୁ ଆକାଶ
 ସେହୁ ଖର, ତର, ବାଆ, ବତାସ,
 ସେ ଗିରି ସେ ନଦୀ ସେହୁ ଜଙ୍ଗଲ
 ସେ କୁଅ, ପୋଖରୀ ସେ ଫୁଲ ଫଳ
 ସେହୁ ସୁଖ୍ୟାମଳା ମୋ ମା ଉତ୍ତଳ
 ଓଡ଼ିଆ ହୃଦେ କି ନ ଦିଏ ବଳ !
 ନ କହୁ ଓଡ଼ିଆ ମୋ ଚିଲିକା ବୋଲି
 ଲଜରେ ତୋ ମୁହଁ ଯାଉ ନାହିଁ ଯୋଡ଼ି ?
 ଲଗୁଇ ରଖିଛୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ବାସନିଧି
 ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ନିଜ ଶିଆ ଦଧି ।
 ନ ବାନ୍ଧେ ସେ ଆଉ ଗାମୁଛା କାନିରେ
 ନ ଆସେ ତା ଆଉ ଓଡ଼ିଆର ଘରେ ।
 ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ କି ପାସ କରୁଥିଲେ
 ଲଗୁଇଲୁ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ବସି ଶିରେ ?
 ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ସଦା କଲୁ ହତାଦର
 ଚଢ଼େଶୀଙ୍କ ମୁଖ ଦେଖିଲୁ ସୁନ୍ଦର,
 ଯାହା କିଛି ଦେଇଥିଲୁ ତୁ ପଡ଼ିଆ
 ଚଷି ଖାଇଥାନ୍ତେ ନିରାହ ଓଡ଼ିଆ ।
 ସେଥିରୁ ତାହାକୁ ବଞ୍ଚିତ କରଣ
 ଇନ୍ଦରଙ୍କୁ କରୁ ଧନ ବିତରଣ ।

ନ ଜାଣି ଯାରେ ମୁଁ ତୋହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
 ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଆକୁ ଦେଲ ବଡ଼ କ୍ଳେଶ ।
 ଚକ୍ର ଆବେଶକୁ ହଂସ କାରଣକ
 ବିଦେଶୀଙ୍କ ହେଲ ଉଦର ପୋଷକ ।
 କେଣେ ଗଲ ସେହୁ ପକ୍ଷୀର କାକଳୀ
 ବିଦେଶୀଙ୍କ ଗୁଳି ଶୁଭେ ଦିନ ଭରି ।
 ଓଡ଼ିଆ ସନ୍ତାନ ଆଉ ସ୍ୱ-ନେତ୍ରେ
 'ମରାଜ ମାଳିନୀ' ନ ଦେଖିବ ଥରେ ।
 ନ ଦେଖି ଯାଉଛୁ ଚିଲିକାରେ ପକ୍ଷୀ
 କେବଳ ରହିଛୁ ହୋଇ ମାତ୍ର ରକ୍ଷୀ ।
 ନ ଚିନ୍ତି ଯାଉଛୁ ସାଙ୍କୁଶ ମଗର
 ଚିର ଧନ ହେଲ ଖାଲି କଲବଲ ।
 ନ କହୁ ଯାଉଛୁ ମାଛକଣ୍ଡା ଆଣି
 ଦ୍ଵାରବନ୍ଧ ରାତି ପାରେଟି ଚନ୍ଦ୍ରାଣ ।
 ତଳର ମେଲଇ ବଣିଜ ବେପାର
 ଦେଖୁଛୁ କି ଆଉ ତୁ ଲେ ଓଡ଼ିଆର ?
 ଧନରହୁଥିବୁ ତେ ତେ ତରା
 ନ କଦାଏ ଆଉ ଓଡ଼ିଆ ସୁନ୍ଦର ।
 ଓଡ଼ିଆ ହିଁ ଆଉ ଶୁଭ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ
 ଶବଦେ ସାଗର ପଡ଼େ କି ଉଛୁଳି ?
 ଓଡ଼ିଆ ନିଜକୁ ଦେଲ ଦୂର କରି
 କି ଗାଇବ ତର ପରି ବାଣୀ ଧରି ?

ନ ଚିହ୍ନେ ଓଡ଼ିଆ ମାନସର ହଂସ
 ବିଦେଶୀ ବୁଢ଼ାଇ ଦେଲେଣି ତା ବଂଶ ।
 ଶୋଭା ପାଉଥିଲୁ ଯେନି କଳ ବଳ
 ଦାନ କଲୁ ତାକୁ ଭାବି କି କଲଙ୍କ ?
 ଗଢ଼ିଲୁ ଯେ ବଡ଼କଲରେ ବଙ୍ଗଳା
 ଓଡ଼ିଆ ମହତ୍ତ୍ୱ ସେହି ବାଟେ ଗଲ ।
 ସମସ୍ତ ବିଦେଶୀ କରି ଆମନ୍ତ୍ରଣ
 କରୁଛୁ ! ସଦା ଗୁଳି ବରଷଣ ।
 କି କ୍ଷତି କରଲେ ତୋର ଓଡ଼ିଆଏ
 ଦିନ ରାତି ଖାଲି ଗାଳି ଗୁଳି ଖାଏ ।
 ହାୟ ରେ ଓଡ଼ିଆ ତୋ ଭାଗ୍ୟ ଲିଖନ
 କିଏ ଆଜି ତାହା କରିବ ମୁଞ୍ଚନ ।
 ସବୁ ଦିନ ଶୁଣୁଥିବୁ ଖାଲି ମେଣ୍ଟା
 ଠିଆ ହୋଇ କହ ମୁଁ ଓଡ଼ିଆ ଭେଣ୍ଟା ।
 ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ଏବେ ହୋଇଛୁ ତଥାର
 ଦୁଃସାଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ ମୁହଁ ମୋ ମାଆର ।
 ଜଗତେ ମୋହର ନାହିଁ କିଛି ଭୟ
 ଓଡ଼ିଆ ମୁଁ କରୁଥିବି ବିଶ୍ୱକର୍ମ ।
 ସବେ ମିଳିମିଶି କରି ମାତା କାମ
 ଲୁପ୍ତ କରିଦେବା ଛୁଲମସ୍ତା ନାମ ।
 ବିଶ୍ୱାସଯାତକ ଅଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ
 ଦେଇଛନ୍ତି ମାତା ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ହାଣ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ଧନ ଲେରେ କରି ଖୋସାମତି
 ନିଜ ସୁଖ ଖୋଜିଛନ୍ତି ସେ ଦୁର୍ମତି ।
 କାହିଁକି ଏ ଗୁରୁ ଜନ୍ମ କଲୁ ମାତଃ !
 କମ୍ପା ନ ହୋଇଲ ତୋର ଗର୍ଭପାତ ।
 କମ୍ପା ନ ଲଗିଲ କୁରୁଛି ଧୋବାର
 ହୋଇଥାନ୍ତା ପଛେ କୁଳ ନାରଖାର ।
 ବାଲ୍ୟେ ମଲେ ନାହିଁ କମ୍ପା ବୁଡ଼ି ଜଳେ
 କମ୍ପା ପୋଡ଼ି ହୋଇ ନ ମଲେ ଅନଳେ ।
 କଣା, କୁଜା, କାଲ, ଅନ୍ଧ, କେମ୍ପା, ଗୋଟା,
 ରେଣୁ, ବିକଳାଙ୍ଗ, ନପୁଂସକ, ଲେରୁ
 ରୂପେ ଜାତ ହୋଇ ଥିଲେ ଭଲଲରେ
 ଦୁଃଖ ନ ଥାନ୍ତାଟି ଓଡ଼ିଆ ମନରେ ।
 ହେଉ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ପ୍ରତାରକ ଭଲ
 ଓଡ଼ିଆ ପୁଅର ଦୁଃଖସୀମା ନାହିଁ ।
 କୁସୁଦ୍ଧ ସନ୍ତାନ ଜାତ ହୋଇଯାରେ
 କୁମାତା କଦାପି ନ ଥାଏ ସ୍ତନରେ ।
 ତେଣୁ କୋଳେ ଧରି ସବୁ ସୁଦା ସୁଦ
 ଅଧମଙ୍କ ମାଥେ ଦିଅ ବକ୍ତ୍ର ମୁଥ ।
 ଯାହାର ଉଦୟ ନାମ ମହେନ୍ଦ୍ରପୁର
 ନଦୀ ନାମ ଖ୍ୟାତ ଯା'ର ମହାନଦୀ ।
 ଶିଶୁର ଯାହାର ଭୁବନ ଶିଶୁର
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ପାପନାଶୀ ଦୈତରଣୀ ଜଳ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡର୍ଟରୁ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଜଳ
 ଅଣି କଲେ ଜମା ହୁଏ ସରୋବର ।
 ଯହିଁ ଏକ ବୃକ୍ଷେ ଏକାମ୍ର କାନନ
 ଅଳ୍ପ ରୁମ୍ଭେ ଯହିଁ ଗିରି ମେଘାସନ ।
 ଯହିଁ ପ୍ରସ୍ରବଣ ଭସ୍ମ ପ୍ରସ୍ରବଣ
 ମୃତେ ଜୀବ ଦିଏ ଚୋମାରଦନ ।
 ଯହିଁ ନାଭିଗୟା ପୀଠ ବିରଜାର
 ଗୋପାଳ ଯେଉଁଠି ଶ୍ରୀ ସାଣିଗୋପାଳ ।
 ଯହିଁ କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟେ ବିରାଜେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର
 ଯହିଁ ପାପୀ ମୁକ୍ତ ହୁଏ ଖାଇ ବେଦ ।
 ନଭଃଶୋଭା ଯହିଁ ପୂଜି ମାଳାଳେ
 ଦେଉଳ, ଶୁଣାନ, ଦାଣ୍ଡ ଯହିଁ ବଡ଼ ।
 ଧନ, ମାନ, କୀର୍ତ୍ତି ଭେଦ ଯହିଁ ନାହିଁ
 ଯା' ପ୍ରସାଦ ସାରା ଦେଶ ଖୋଲୁଥାଉ ।
 ଯା'ର ନାଥ ନିଜେ ଜଗତର ନାଥ
 ତାକୁ କେଉଁ ଚିନ୍ତୁ କରିବ ପରାସ୍ତ ?
 ହେ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଅସ ସବେ ମିଳି
 ପରିଚୟ ଦେବା ଆମ୍ଭେ ହେ ଭଲ୍ଲୀ ।
 ମାଳଚକ୍ର ବାନା ବୃହିଁ ନିଅ ପଣ
 ଭଲ୍ଲୀ ପାଇଁକ ଦେବ ହେ ଜୀବନ ।
 ବିଶ୍ଵ ଇତିହାସେ ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କ
 ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ରହୁଥିବ ଟେକ ।

ଏ ଶୁଭ ସମୟେ ଉଠ ମା ଚିଲିକା !
 ନିଜ ଦେଇ ତୋର ପୂର୍ବ ବ୍ୟାପିକା
 ମୋହ କର ହୁଏ ନିଜ ସନ୍ତାନରେ
 ତାଳି ମାତୃସ୍ନେହ ବହୁକାଳ ପରେ ।
 ଆସୁଛନ୍ତି ହୋଇ ମାତୃସ୍ନେହ ଯାଇ
 ଏଇ ତୋ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ, ଝିଅ, ଭାଇ ।
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଫେରି ଆସିବ ସଥଳେ
 ଶୋଭା ପାଇବୁ ତୁ ଚିଲିକା ରୂପରେ ।
 ଉଜ୍ଜ୍ୱଳେ କମଳା କରିବେ ବିଳାସ
 ବିଦେଶୀଙ୍କ ସହ ଯିବ ଫରମାସ ।
 ଚାହିଁଥାନ୍ତେ ଖାଲି ପଡ଼ିଯିବ ତକା
 “ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କମଳା ବିଳାସ ଚିଲିକା ।”



ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ
ଶାରଦା ଭବନ, କଟକ-୨

ଓ

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ସୈନିକ ସଦନ
ପୋ-ବାଜପୁର ଜି-ପୁରୀ

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ—୧୦୦୦

୧୯୬୧

ରଚନା ନୂଆ ପଢ଼ିଯା